

2018. gada 17. aprīlī

Apbalvojumam “Laiks Ziedonim 2018” izvirzīti seši stāstnieki

Imanta Ziedoņa fonda dibinātāju un vizionāru sanāksmē noskaidroti apbalvojuma “Laiks Ziedonim 2018” nominanti kategorijā par dzīvi literatūrā „Bize”. Uz laureāta titulu pretendē seši stāstnieki no dažādiem Latvijas novadiem un arī Lietuvas: Aija Kaminska un Ārija Klēvere no Ventspils, Liesma Lagzdiņa no Kuldīgas, Jāzeps Jermacāns no Baltinavas, Inga Tapiņa no Rucavas un Miķelis Balčus no Sventājas. Laureāts tiks paziņots cildināšanas ceremonijā 3. maijā, Imanta Ziedoņa 85. dzimšanas dienā, kas notiks Liepājas koncertzālē “Lielais dzintars”. Laureāts saņems tēlnieces Olgas Šilovas darināto statueti un naudas balvu 3000 EUR apmērā.

Apbalvojums nominācijā par dzīvi literatūrā “Bize” tiks pasniegts aizraujošam stāstniekam, kas ar savu stāstījumu spēj aizraut ikvienu, kurš to klausās. Šī gada žūrijas vadītāja, žurnāliste Līga Blaua darbojas komandā ar kompetentiem vizionāriem - žurnālistu Aivaru Berķi, literatūrkritiķi Ievu Kolmani, Rīgas Juglas vidusskolas direktori Aiju Melli, Latvijas 100. gades biroja reģionālo projektu vadītāju Jolantu Borīti, dzejnieci Māru Zālīti, 2015. gada laureāti, rakstnieci Inesi Zanderi, 2016. gada laureāti, latviešu valodas un literatūras skolotāju Daigu Zirnīti un fonda “Viegli” dibinātāju un Rīgas Cirka vadītāju Ināru Kehri.

Nominācijas “Bize” vizionāre Līga Blaua: *„Labs stāsts, no dzīves aizraujoši izstāstīts, tā skanējumā atklājot savas vietas piederību un valodas pērles, klausītājos rada līdzpārdzīvojumu un iedrošinājumu arī sevī meklēt stāstnieka talantu.”*

Aija Kaminska un Ārija Klēvere – Ventspils stāstnieces – piesaista klausītājus ar savu stāstījumu ventiņu dialektā. Aija Kaminska spēj būt katras sabiedrības dvēselē gan jokojot, gan runājot par cilvēkiem svarīgām lietām. Viņas stāsti ir uzrunājoši, tie atklāj plašu vēsturisko spektru, tie ir dzīvesgudri un grezni. Aija ilgu gadu ir kopā ar stāstnieku kustību Latvijā, gan gatavojot savus audzēkņus stāstnieku konkursiem, gan iepriecinot ar saviem stāstiem folkloras skolotājus lauka pētījumos un Vasaras skolās, gan piedaloties Kurzemes stāstnieku festivālā “Ziv zup”, gan ziņģētāju un stāstnieku vakarā Viļānos, gan I Latgales stāstnieku festivālā Preiļos 2016. gadā. Aija stāsta gan mantotus, gan pašsacerētus stāstus, gan atgadījumus no dzīves un katrā no tiem ir dziļš saturs un grezna valoda.

Ārija Klēvere – dzimusi Rīgā, bet darba dzīve aizvedusi uz Kurzemi. Vairāk nekā 15 gadus darbojas stāstnieku kustībā, gan izaudzinot stāstnieku virtuozus – mazmeitu Martu Laimu Gredzenu, gan arī pašai kļūstot par aktīvu un atraktīvu stāstnieci. Dzirkstošie, optimisma pilnie stāsti gan no pašas stāstnieces dzīves, gan no dzimtās Užavas puses, kur pavadīta bērnība un jaunība, liek klausītājiem smaidīt un noticēt, ka pat dzīves tumšie brīži un neveiksmes nav bez gaišuma un humora. Kā īpaša vērtība, jāpiemin Ārijas ventiņu valoda, kura viņas stāstījumā plūst brīvi un atraisīti. Darbojoties kopā ar bērniem un jauniešiem folkloras kopā “Rotaļnieks”, Ārija ir pamudinājusi un iedvesmojusi vairākus jaunos stāstniekus runāt dzimtās puses izloksnē.

Liesma Lagzdiņa – stāstniece un gide no Kuldīgas, kas iesaistījusi arī stāstnieku kustībā. Kopš bērnības viņa krājusi sevī dzimtas un apkārtējo ļaužu stāstus un dzīves pieredzi, nododot to tālāk. Stāstnieku kustībā Liesma iesaistījās 2006. gadā, kad Kuldīgā tika uzsākts pirmais stāstnieku projekts. Kopš tā laika viņa ir neaizvietoājama stāstniece Kurzemes stāstnieku festivālā “Ziv zup” un Kurzemes kultūras mantojuma centra “Kūrava” aktīva dalībniece. Liesma ir bieža viesņa lielākos un mazākos stāstnieku pasākumos. Viņa ir paraugs (un netieši arī skolotāja) daudziem desmitiem Latvijas stāstnieku. Liesma ir aizrautīga grāmatu lasītāja, tikai viņas pašas stāstu grāmata vēl nav

uzrakstīta. Liesmas stāsti ir bagātīgi un daudzveidīgi – tie ir gan nopietni, gan jautri, gan dažādas emocijas, pārdomas un atmiņas raisoši. Viņai piemīt folkloras tradīcijai raksturīgais stāstīšanas stils – bagāta valoda, seni vārdi, zināšanas par agrāku laiku dzīvi un, protams, grezns Kuldīgas puses dialekts un atbildība par pateikto. Liesma ir Latvijas patriote, māte 5 bērniem un vecmāmiņa 11 mazbērniem.

Jāzepe Jermacāns – stāstnieks un aktieris no Balvu novada, kurš darbojas Baltinavas amatierteātrī "Palādas", kā arī ir "Kronīšu" saimnieks, zemnieks, kurš kopā ar dzīvesbiedri māca citiem senos arodus - maizes cepšanu, arī siera siešanu. Jāzepe stāstījums sulīgā Baltinavas puses izloksnē aizrauj ikvienu, tādēļ bieži vien viņš ir tas, kurš ievada izrādi, izklaidējot skatītājus. Katru reizi, uzrunājot skatītājus, stāstāmais atšķiras, ir labsirdīga humora pilns un smīdina sanākušos. Viņš ir ļoti viesmīlīgs un atvērts, vienmēr ne tikai iepazīstina ar arodiem, ko prot, bet parādot arī latgaliešu labākās tradīcijas. Ne velti pie Jāzepe viesojušies Latvijas Nacionālā teātra aktieri, lai labāk sagatavotos lomām izrādē "Latgola".

Inga Tapiņa – stāstniece no Rucavas, kas šobrīd dzīvo Rīgā, un glabā Rucavas novada tradīcijas. Bērībā Rucavas pusē dzīvojusi vidē, kur par tradīcijām nerunā, bet ar tām dzīvo. Kāri tvērusi visus iespaidus, apguvusi vērtīgu dzīves pieredzi, pirmās iemaņas un prasmes ikdienas darbos, rokdarbos, valodā, dziedāšanā. Dzīvodama Rīgā, ir saglabājusi dzīvu saikni ar Rucavu, ar tās bagāto mantojumu, ir Rucavas patriote un paraugs citām Rucavas sievietēm, kā turēt cieņā senču mantojumu un "celt to saulītē". Viņa Rucavas izloksnē runā ne tikai galvaspilsētā vai organizētos pasākumos, kad nepieciešams izrādīties, bet valodu uztur dzīvu arī ikdienā, rakstiski fiksējot Rucavas notikumus un atspoguļojot tos vietējā laikrakstā "Duvzares vēstis", kuri lasāmi mājas lapā www.rucava.lv sadaļā "Rucavas sievas". Satiekot rucavniekus, citādi nemaz parunāt nevar, tāpat svešiem ļaudīm, lai izstāstītu lietu patieso būtību, lieto īstos vārdus. Tos saprot arī tie, kas nezina, kur Rucava atrodas. Tā stāsts iegūst krāsu un dzīvību gan runājot par zeķu adīšanu, gan izstāstot vakardienas sajūtas.

Rucavas valoda skan gan dzīvē, gan dziesmā, to dažkārt dēvē par "dziesmoto valodu". Inga ir dziesmu arī daudzu dziesmu zinātāja, ko spēj lietot atbilstošā situācijā, vai radīt no jauna un improvizēt.

Miķelis Balčus – stāstnieks no Sventājas Lietuvā, dzimis un audzis Sventājā (kādreizējā Latvijas republikas teritorijā, "AizRucava", šobrīd Lietuvas valsts sastāvā). Tieši tas, ka Sventājas latviešu kopiena ilgus gadus ir bijusi atšķirta no savas tautas Latvijā, citas tautas „ielenkumā”, ir licis tai turēties kopā, turpināt tēvu-tēvu tradīcijas, un ļāvis līdz šodienai atnest izcilas valodas, kultūras un vēstures pārles. M. Balčus runā sava tēva un mātes valodā, kas ir kopīga Rucavas – Sventājas kultūrai, ir spilgts šīs kultūras pārstāvis, izcils stāstnieks, savas zemes patriots, pētnieks un publicists. Rucavas- Sventājas kultūras un valodas pētniekiem īpaši nozīmīgas ir M.Balčus publikācijas un uzstāšanās senajā Sventājas izloksnē. Par ieguldījumu kultūras mantojuma saglabāšanā M.Balčus apbalvots ar Latvijas republikas Triju zvaigžņu ordeni (2001).

Sventāja bija Rucavas kultūras loka sastāvdaļa līdz pat 1921. gadam, kad Palangu atdeva atpakaļ Lietuvai un vēl pielika no Rucavas pagasta atsavinātu Būtiņģes muižu. No tā laika sventainieki un būtiņģieki patiešām sāka dvītot citas tautas "ielenkumā". Latvijas Republikā Palangas novads bija ļoti īsu laiku - no 1919. līdz 1921. gadam - un nekādu izšķirošu iespaidu no šiem gadiem Sventājā nav palicis.

Imanta Ziedoņa fonds "Viegli" apbalvojumu "Laiks Ziedonim" izveidojis 2014. gadā, lai iedvesmotu, novērtētu un cildinātu jaunradi, kā arī dzejniekam Imantam Ziedonim svarīgās vērtības – izcilību, degsmi, sūtību, stāju, veiksmi un savpatību, kas jau trešo gadu tiek meklētas ikviena

pretendenta personībās. Tā ir iespēja ikvienam pamanīt un izcelt kādu savu novadnieku, darba devēju, kolēģi vai aktīvu jaunieši.

Līdz šim apbalvojuma “Laiks Ziedonim” nominācijā par dzīvi literatūrā “Bize” laureāta statusu ieguvuši: Latvijas Nacionālās bibliotēkas vadītājs Andris Vilks, rakstniece Inese Zandere, literatūras skolotāja Daiga Zirņīte un bibliotekāre Laima Liepiņa, kuras arī aktīvi iesaistījušās apbalvojuma veidošanā un Imantam Ziedonim būtisko vērtību saglabāšanā sadarbībā ar Imanta Ziedoņa fondu “Viegli”.

Arī šogad apbalvojums tiks pasniegts piecās nominācijās.

Apbalvojuma sadarbības partneri – Latvijas Televīzija, Latvijas Radio, ziņu portāls Delfi, žurnāls Sestdiena un draugiem.lv. Apbalvojumu organizē Imanta Ziedoņa fonds “Viegli” sadarbībā ar Liepājas pilsētu, atbalsta apdrošināšanas sabiedrība ERGO, koncertzāle “Lielais dzintars”, Valsts Kultūrkapitāla fonds un Borisa un Ināras Teterevu fonds.

Par Imanta Ziedoņa fondu „Viegli”

Imanta Ziedoņa fonds „Viegli” dibināts 2010. gada pavasarī, lai īstenotu fonda patronam – dzejniekam Imantam Ziedonim tuvu misiju: „Latvija ir brīnumskaista zeme, bet skaistajam jāpalīdz parādīties”. Fonda mērķis ir atbalstīt un veicināt jaunradi Latvijā, veicinot Imanta Ziedoņa ideju īstenošanos un vērtību turpināšanos, atbalstot radošas, neparastas idejas un, veidojot sabiedriskus projektus, kas atklāj Latvijas skaistumu.

Papildu informācijai:

Dace Zariņa

Imanta Ziedoņa muzeja vadītāja

Tālr.: 29252028

e-pasts: dace.zarina@ziedonamuzejs.lv

www.laiksziedonim.lv/apbalvojums

<https://www.facebook.com/fondsViegli/>